

interpretare diferită, cu totul despărțită de alte montări. De pildă, în *Celebrul 702*, pentru a demonstra caracterul inuman al lumii capitaliste, el scoate în primul plan pe editorul Harrison, ca cea mai semnificativă figură a legilor business-ului, proiectând evoluția celorlalte personaje, inclusiv al lui Cheryl, în funcție de capriciile acestuia. De altfel, regizorul clujean are tendința de a citi orice text într-o manieră proprie, de cele mai multe ori găsind traducerea scenică inedită în însăși substanța lui — cum a fost *Ultima oră* de Mihail Sebastian, unde a dat contururi îndrăznețe satirei, în perspectiva noastră de azi asupra epocii.

Repetițiilor la masă, lecțiilor savante și incursiunilor meditative în text, Taub le preferă repetițiile pe scenă, pasionându-se de fenomenul spectacol; acordând actorului primul rol, caută să exprime prin el nu numai un caracter și descifrarea exactă a unei stări psihologice, ci virtuți „totale”, preocupându-se de dezvoltarea tuturor instrumentelor actorului. Conștient că se poate lăsa furat de jocul pericolos al ideilor în sine, e scrupulos și veșnic neliniștit; se frământă, se consultă, greșește, repară și, ceea ce este principal și deopotrivă de caracteristic colegilor din generația lui, e viu în scenă și prezent în peisajul variat al regiei noastre contemporane.

M. I.

CORNEL TODA

Născut în 1935. A absolvit I.A.T.C. „I. L. Caragiale” în 1958.

Din spectacolele puse în scenă: *Mielul turbat de Aurel Baranga* (spectacol de absolvire, 1959); *Secunda 58 de Dorel Dorian* (Teatrul Național din Cluj, 1960); *Poveste din Irkutsk de A. Arbuzov* (idem, 1961); *Domnișoara Nastasia de G. M. Zamfinescu*; *Cred în tine de Korostiliov* (Piatra-Neamț, 1962); *Febre de Horia Lovinescu* (Teatrul Național „V. Alecsandri” din Iași); *Generalul și nebunul de A. Vagenstein* (Piatra-Neamț, 1962); *Orfeu în infern de Tennessee Williams*; *Noaptea e un sfetnic bun de Al. Mirodan* (idem, 1964). „*Maeștrii umorului universal*” (Mark Twain, O’Henry, Ilf și Petrov, St. Leacock, Arreola, I. L. Caragiale); „*Maeștrii genului scurt*” (Cehov, Cervantes); piese: *Sisif și moartea de Robert Merle și Vizită pe o mică planetă de Gore Vidal* (studioul de televiziune).

Printre regizorii tineri — e din ultima promoție de regie —, Cornel Toda a avut un drum de afirmare mai dificil. Cîteva din spectacolele sale au constituit prilejul unor dezbateri aprinse, cu pronunțat caracter critic (*Secunda 58, Generalul și nebunul*). A existat o perioadă în care ideile regizorale se afirmau, în realizările lui, fără sprijinul unei munci eficiente cu actorul. Două succese de ținută, marcate cu spectacole de genuri diferite — *Orfeu în infern* și *Noaptea e un sfetnic bun* —, au demonstrat recent maturizarea acestui talent. Este de reținut că aceste succese se înscriu pe linia unei colaborări de trei stagioni cu echipa de tineri a teatrului din Piatra-Neamț și că, lucrînd cinci spectacole cu această trupă, Toda a căpătat siguranță în munca subtilă și complexă de îndrumare a actorului.

Regizorul nu se afiliază nici unei tendințe extremiste în arta spectacolului, îl interesează în aceeași măsură valorile de analiză psihologică în teatru și forța artistică a procedeelor de o expresivitate convențională. Consideră că munca regizorului trebuie să se sprijine întotdeauna pe dezvoltarea emoționantă a psihologiei personajelor — firește, realizată în diferite registre și cu diferite particularități, în funcție de genul și stilul piesei și spectacolului. Singura „teză” pe care o acceptă, în ceea ce privește munca asupra spectacolului, este necesitatea de a se adresa *violent* spectatorului, de a-l zguduï, de a-l stăpîni integral în momentele principale ale piesei, prin forța emoției și a ideii. Deși a pus în scenă cu vervă și fantezie multe comedii, montări ca *Poveste din Irkutsk* și *Orfeu în infern* par să demonstreze că adevărata lui vocație este drama, prezentată spectatorilor nu doar ca o lectură sensibilă și pătrunzătoare a unui text, ci ca moment tulburător de înfruntare a pasiunilor umane. Este preocupat mai ales de transpunerea scenică a textelor contemporane (dramaturgia universală a ultimelor trei decenii); nu pare să-și fi descoperit, deocamdată, afinități cu repertoriul clasic.

A. M. N.